

ВСЕУКРАЇНСЬКЕ ТЕЛЕФОННЕ ОПИТУВАННЯ

Цінності українців під час війни

Життєві орієнтири, мораль, задоволеність життям і пріоритети розвитку країни

Ініціативна група «Першого грудня», Є.І. Головаха

Інститут соціології НАН України

Дослідження виконане за підтримки Міжнародного фонду «Відродження»

Вересень–жовтень 2026

ВСТУП

Про дослідження

1204

респонденти віком
18+

CATI

телефонні інтерв'ю

25.09–12.10

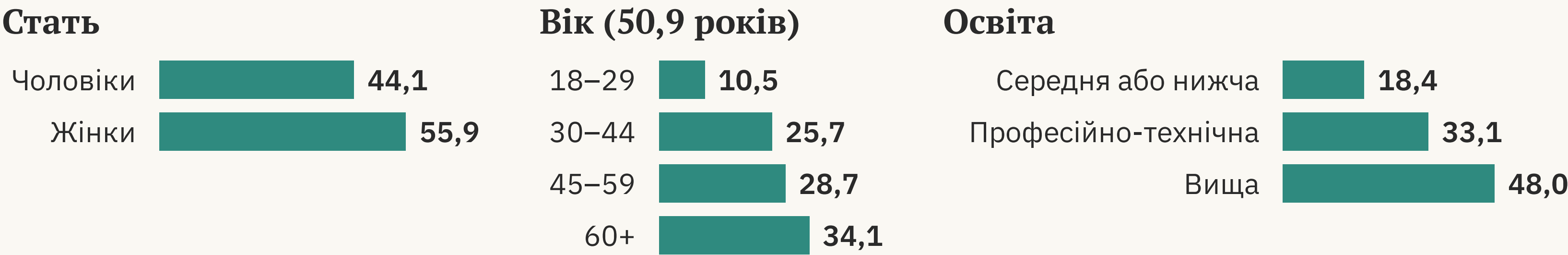
2026 року,
польовий етап

3,0%

похибка

- Метод: телефонне інтерв'ю (CATI), за випадковою вибіркою мобільних номерів.
- Генеральна сукупність: дорослі жителі підконтрольної території України; респонденти.
- Контроль якості: 100% проведених інтерв'ю (технологія Rich Data Survey).
- Дані не зважувались. Теоретична похибка вибірки з урахуванням дизайн-ефекту 1,1 не перевищує 3,0% ($p = 0,95$).
- Дослідження виконане за підтримки Міжнародного фонду «Відродження».

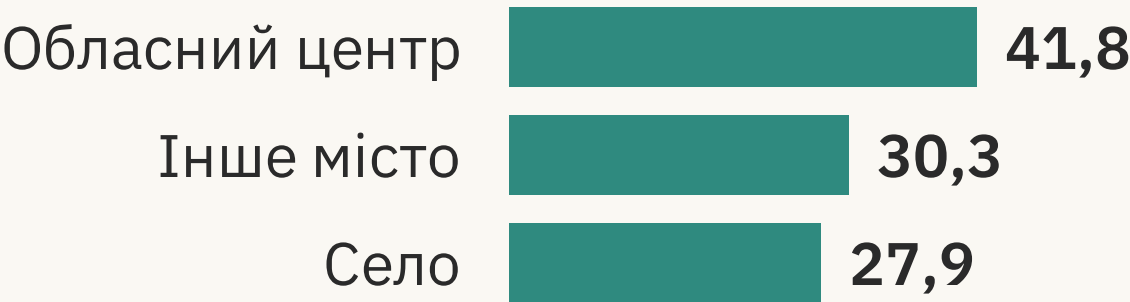
Структура вибірки: стать, вік, освіта

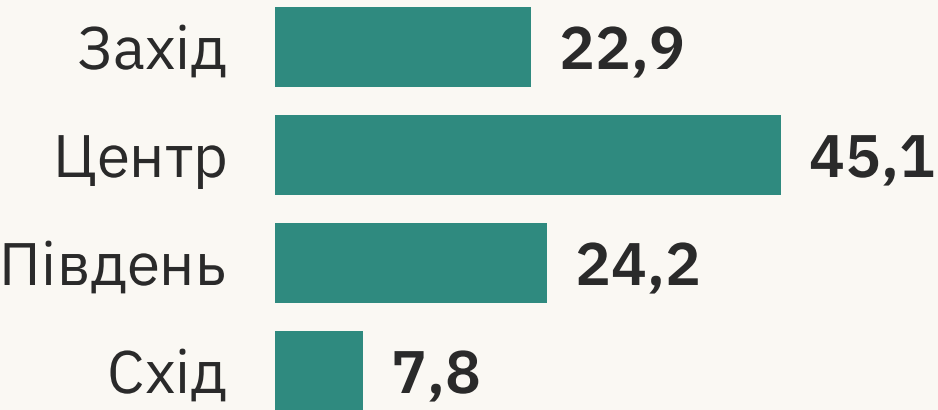
Середній вік — 50,9 року, медіана — 51; вік не вказали 1,1%. Освіту не вказали 0,5%. % від N = 1204.

Структура вибірки: місце проживання та добробут

Тип населеного пункту

Макрорегіон

Фінансова забезпеченість

Переїзд через війну

% від тих, хто відповів (без «важко відповісти»). Центр — з Київщиною і Києвом. Добробут: низька — «майже ні на що не вистачає» або «лише окремі потреби»; висока — «більшість» або «будь-які потреби».

ЧАСТИНА 1

Основні результати

Розподіли відповідей на змістовні питання анкети: життєві завдання, мораль і релігія, моральні авторитети, ставлення до порядку й демократії, задоволеність, пріоритети розвитку країни.

ЖИТТЄВІ ЗАВДАННЯ

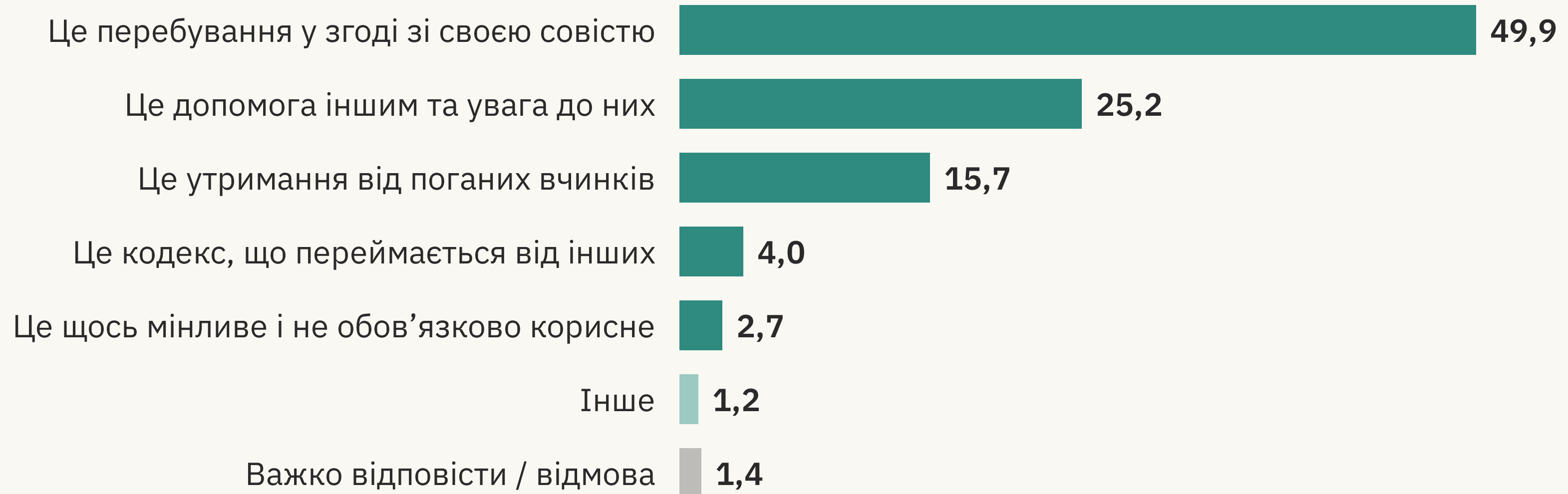
Які два з цих життєвих завдань для Вас найважливіші?

Можна було обрати два завдання, тому сума перевищує 100%. % від N = 1204.

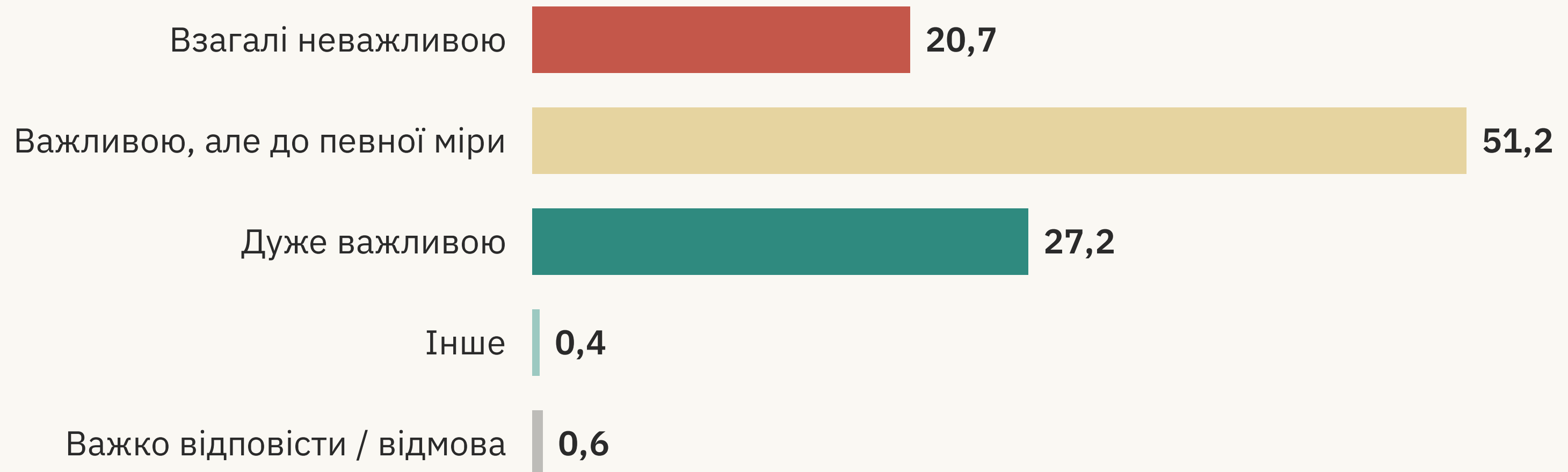
МОРАЛЬ

Чим в першу чергу для Вас є моральність, як Ви її розумієте?

% від N = 1204.

Наскільки важливою для Ваших моральних переконань є релігія?

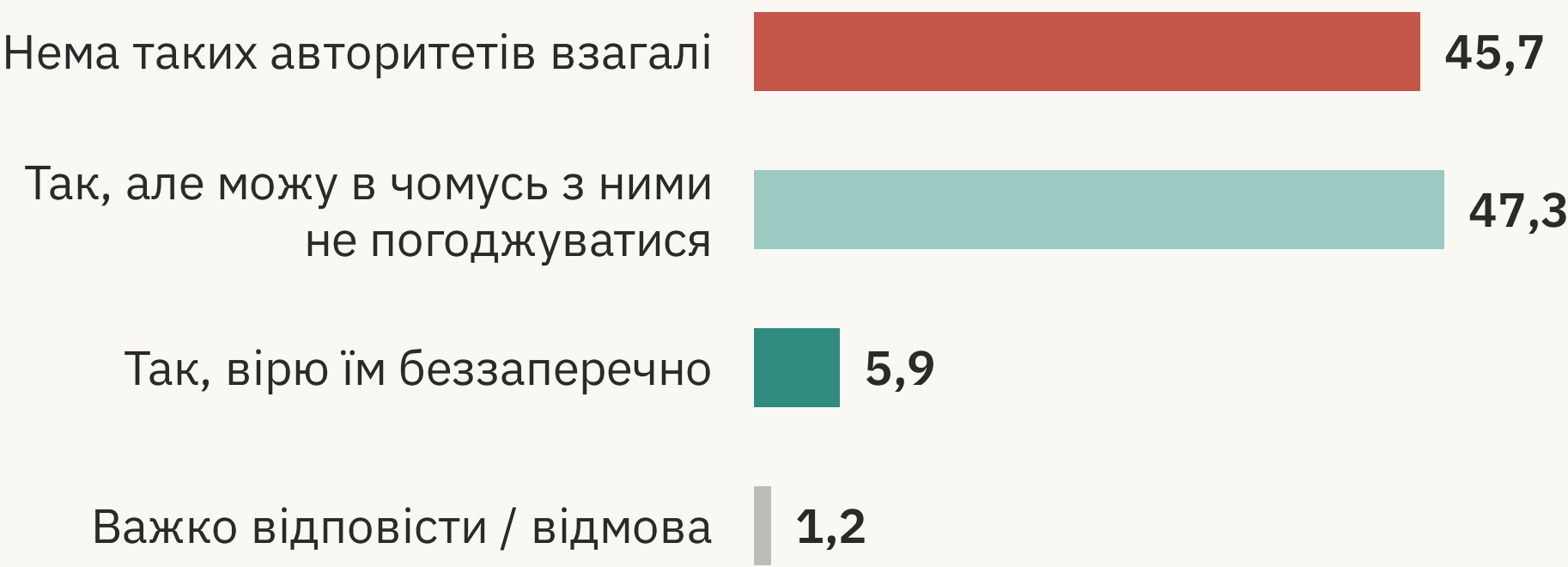

% від N = 1204.

МОРАЛЬНІ АВТОРИТЕТИ

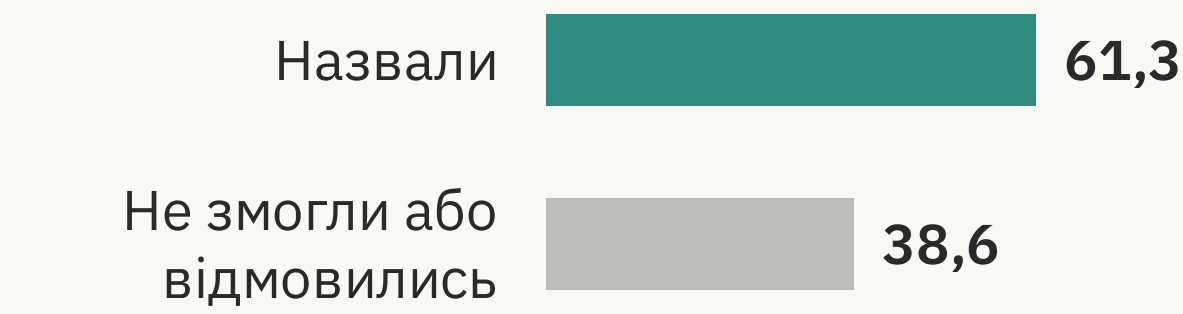
Моральні авторитети в країні

Чи є в нашій країні моральні авторитети, яким Ви вірите?

Ліва частина — % від N = 1204.

Чи змогли назвати авторитети?

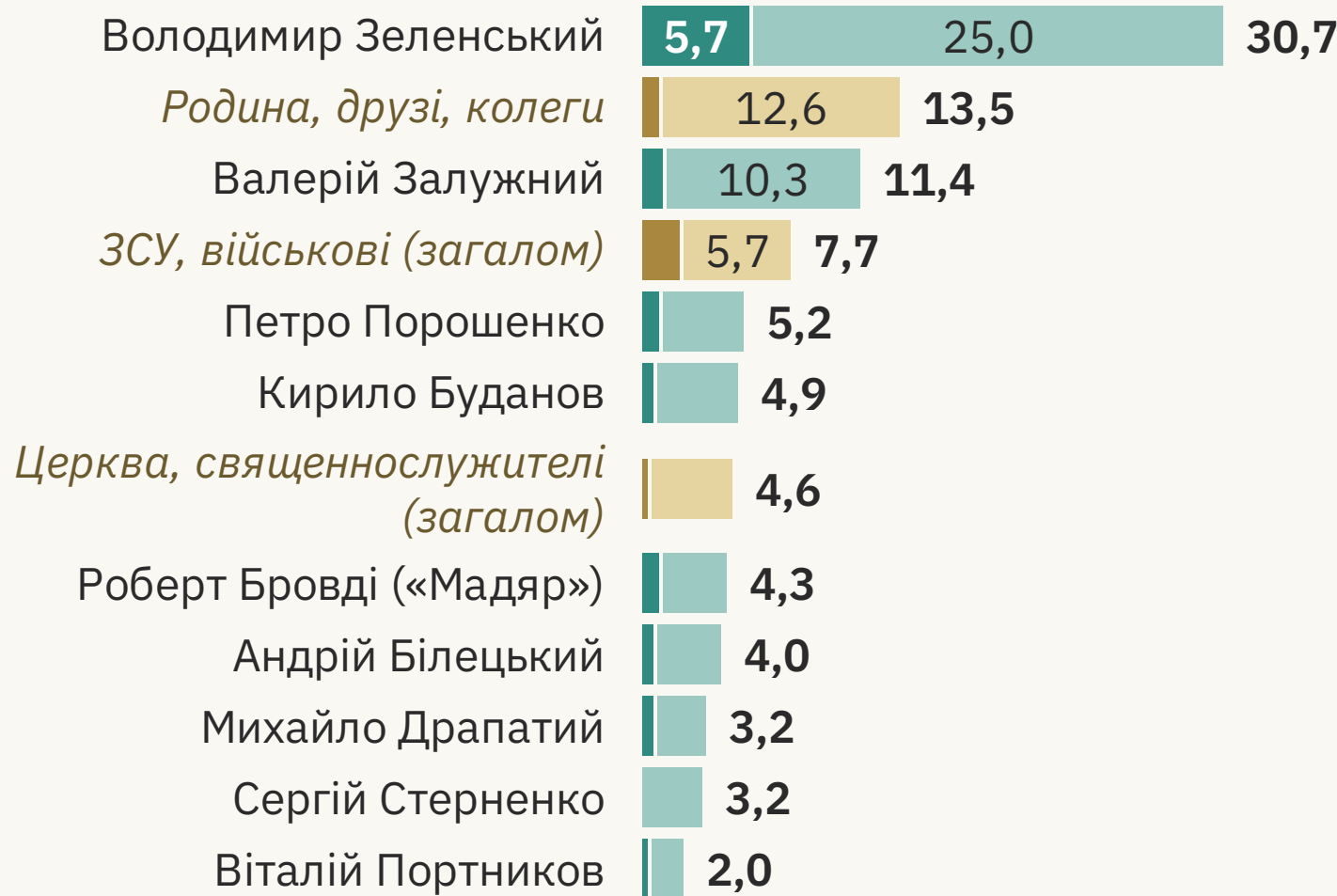

Серед тих, хто вважає, що моральні авторитети є (N = 640).

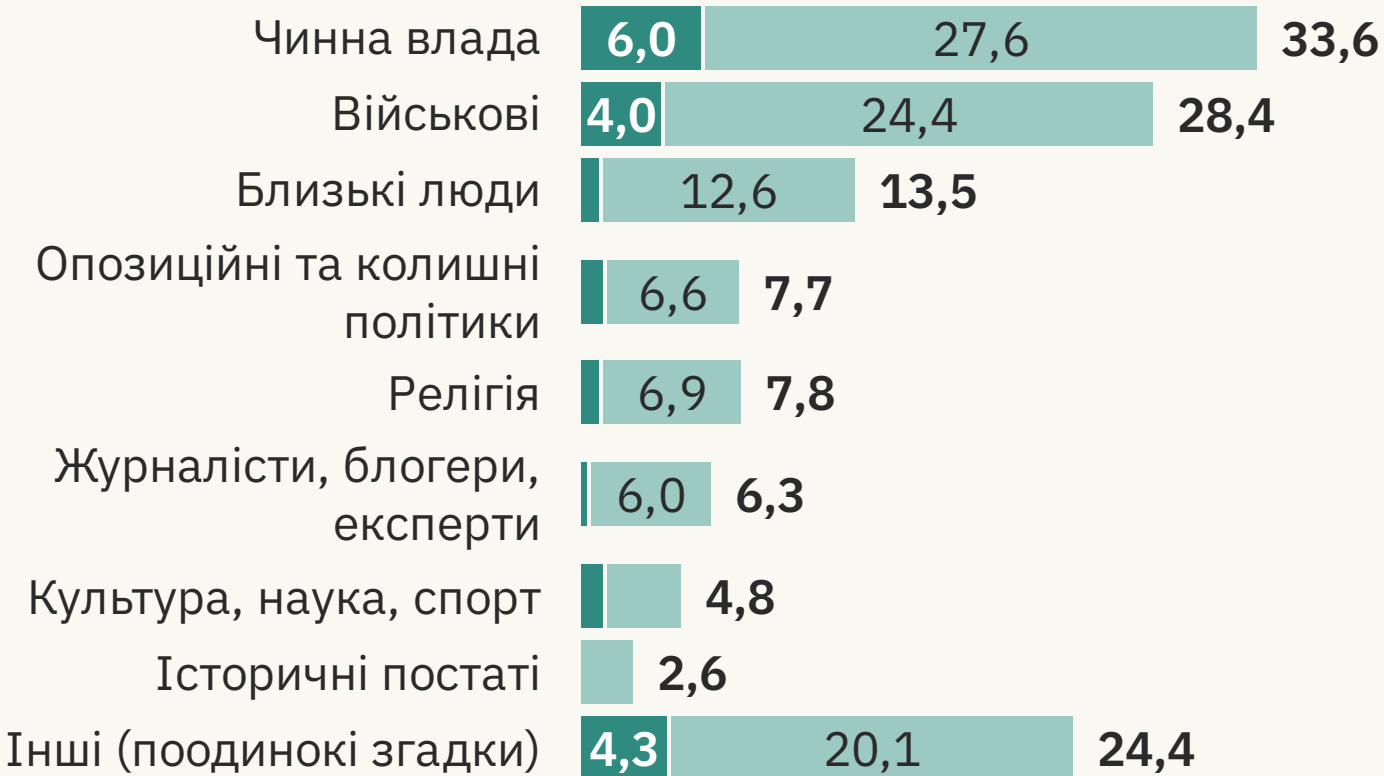
МОРАЛЬНІ АВТОРИТЕТИ

Кого називають моральними авторитетами (серед 28,8%)

Найчастіше називали

За сферою

Члени групи «Першого грудня» 1,7

■ Особи: беззаперечно ■ Особи: можуть не погоджуватися ■ Групи: беззаперечно ■ Групи: можуть не погоджуватися

% від тих, хто назвав хоча б одного (N = 348: вірять беззаперечно — 54, можуть не погоджуватися — 294); можна було назвати кількох. «Президент» без прізвища зараховано Зеленському. «Перше грудня» — чинні й колишні члени: Маринович, Гузар, Горбулін, Сверстюк, Попович.

Моральні авторитети: усі інші згадки (133)

Особи · 79: В'ячеслав Чорновіл (6), Ліна Костенко (6), Андрій Кузьменко (Скрябін) (5), Михайло Федоров (5), Роман Безсмертний (4), Юлія Тимошенко (4), Василь Малюк (3), Віктор Ющенко (3), **Володимир Горбулін (3)**, Дмитро Кулеба (3), Ада Роговцева (2), Віталій Кім (2), Ігор Терехов (2), Лана Зеркаль (2), Олександр Сирський (2), Олександр Усик (2), Олексій Арестович (2), Тарас Чмут (2), Тарас Шевченко (2), Ярослав Грицак (2), Алла Мазур, Андрій Ілленко, Вадим Гетьман, Валерій Чалий, Василь Стус, Віктор Галасюк, Віктор Небоженко, Владислав Атрошенко, Володимир Кураченко, Геннадій Труханов, Григорій Омельченко, Данило Яневський, Денис Штілєрман, Дмитро Гордон, Дмитро і Віталій Капранови, Дмитро Корчинський, Дмитро Чекалкін, Євген Мураєв, **Євген Сверстюк**, Іван Драч, Іван Просяник, Іван Яковина, Ігор Гордійчук, Ірина Фаріон, Ірма Вітовська, Лариса Дідковська, Леонід Кравчук, Леся Українка, Любо Дереш, Майкл Шейтельман, Микола Гоголь, Микола Лисенко, Микола Маломуж, Микола Фельдман, **Мирослав Маринович**, **Мирослав Попович**, Наталія Яковенко, Олег Тягнибок, Олексій Середа, Олена Зеленська, Ольга Богомолець, Ольга Руднєва, Оля Лозинська, Петро Чайковський, Платон і Георгій Майбороди, Роман Світан, Святослав Вакарчук, Сергій Дацюк, Сергій Жадан, Сергій Кривонос, Сергій Плохій, Сергій Притула, Сергій Фурса, Степан Кравчун, Степан Хмара, Юрій Бутусов, Юрій Романенко, Юрій Сиротюк, Ярослава Магучіх

Без прізвища або нечітко розпізнано · 19: Бортніков, Верес (2), генерал у відставці, Добродій, енергетичний оглядач, Закревський, Івасюк (політолог), Кириченко, Левицький, мер свого міста, Михайло Мороз, міністр оборони, Муса, Нестор, Олексій Тапіс, працівник ОП, Роман Романчук, Сергій Буряк, «Хмара» (позивний) (2)

Групи · 18: активісти, благодійники, блогери (2), волонтери (3), вчителі, ДСНС / рятувальники, журналісти, керівництво держави / влада (2), команда «Європейської Солідарності», науковці (2), патріоти, письменники, підприємці (власники «Нової пошти»), політики, політичні діячі, ті, хто працює на перемогу, українці / народ, чинна влада (2)

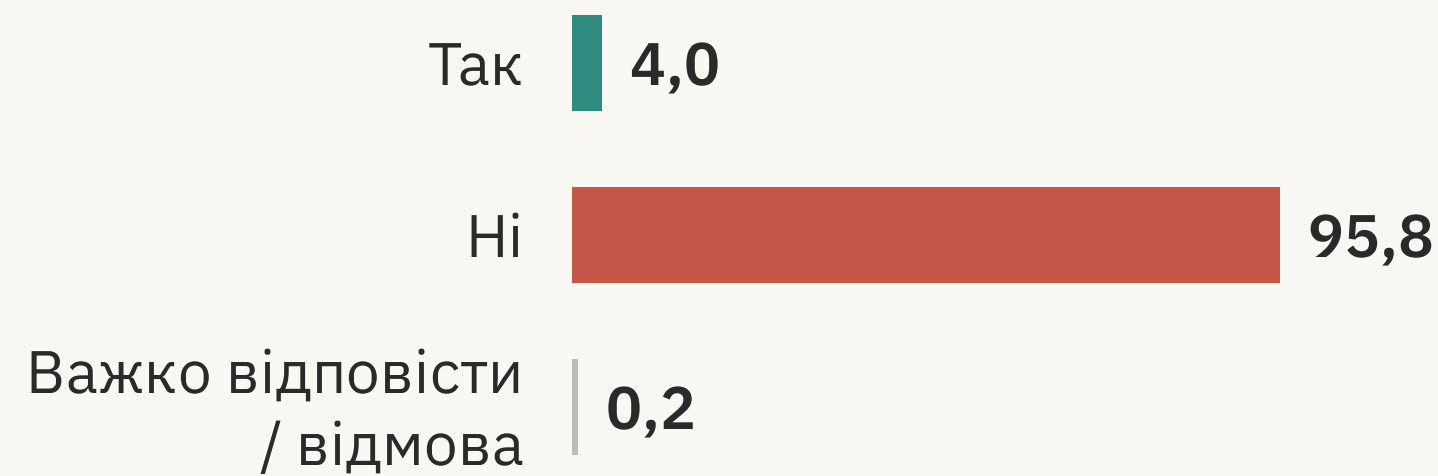
Релігія · 11: Бог, Христос, Євангеліє (4), **Любомир Гузар (3)**, Святослав Шевчук (3), Валерій Антонюк (2), Митрополит Епіфаній (2), Андрій Ткачов, Володимир Омельчук, Мати Тереза, Микола Громов'юк, Митрополит Онуфрій, Отець Василь Колодій

Найближче оточення та інше · 6: Журналісти «Української правди», знайома людина, сам себе, свій керівник, свій командир, Центр економічної стратегії

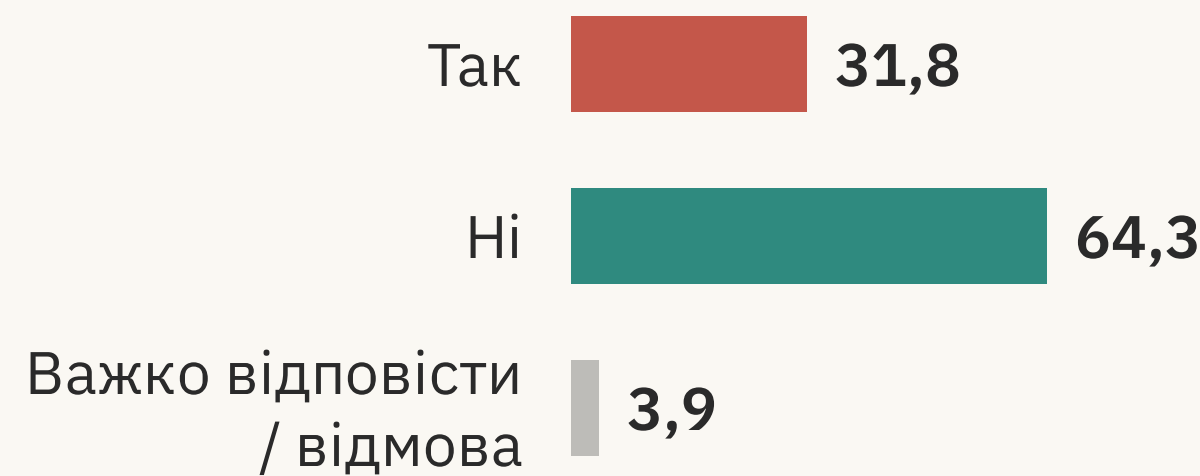
Особи й релігія — за частотою, решта — за абеткою; (n) — кількість згадок. Червоним виділено членів групи «Першого грудня» (чинних і колишніх).

Обізнаність про «Ініціативу 1 грудня» і ставлення до порядку

Чи відомо Вам про «Ініціативу 1 грудня»?

«Головне в державі — порядок! А чим він забезпечується — демократичними процедурами чи ні — неважливо». Чи погоджуєтесь Ви?

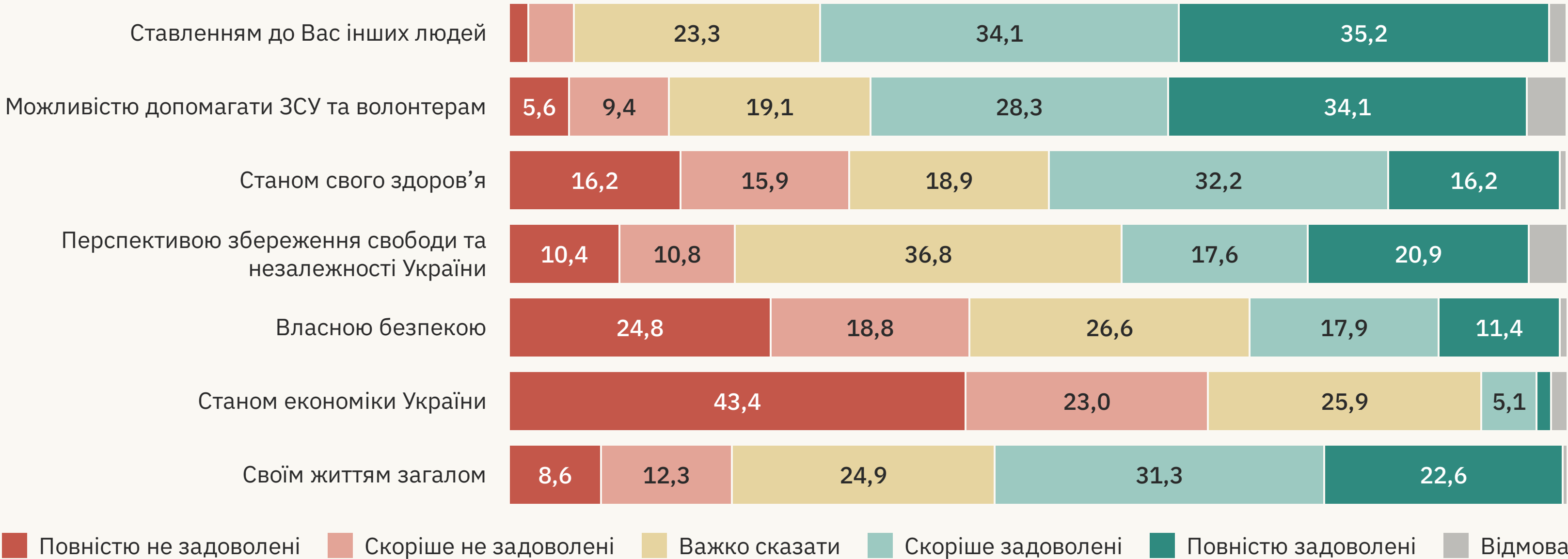

% від N = 1204.

ЗАДОВОЛЕНІСТЬ

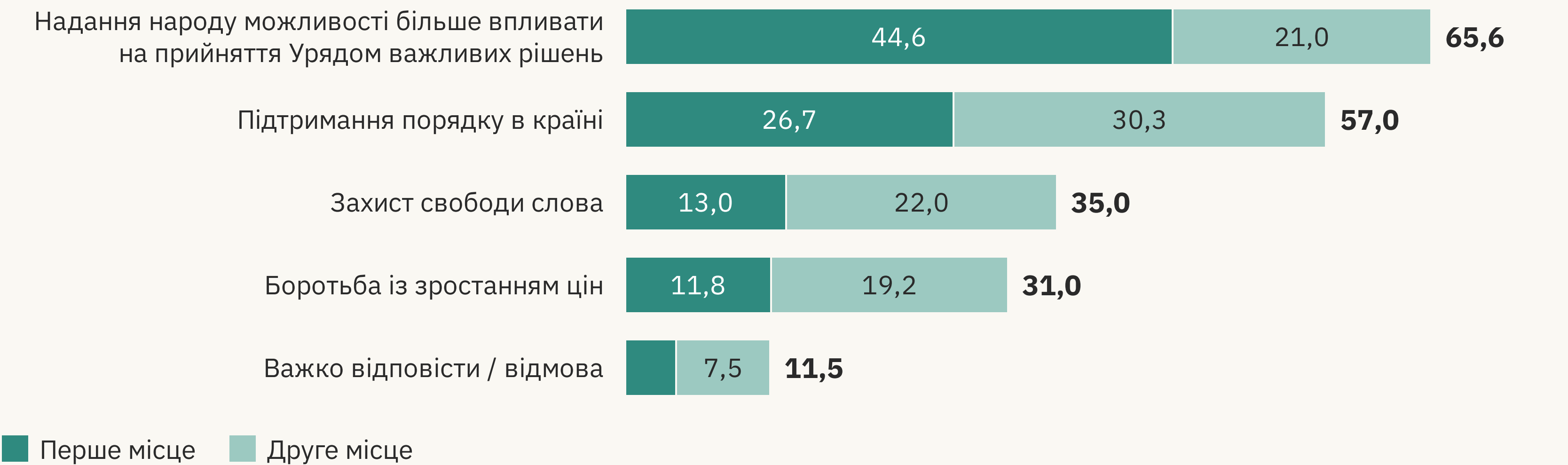
Наскільки Ви задоволені наступним?

Від найвищої задоволеності до найнижчої; «Своїм життям загалом» — підсумковий пункт. % від N = 1204.

ПРІОРИТЕТИ

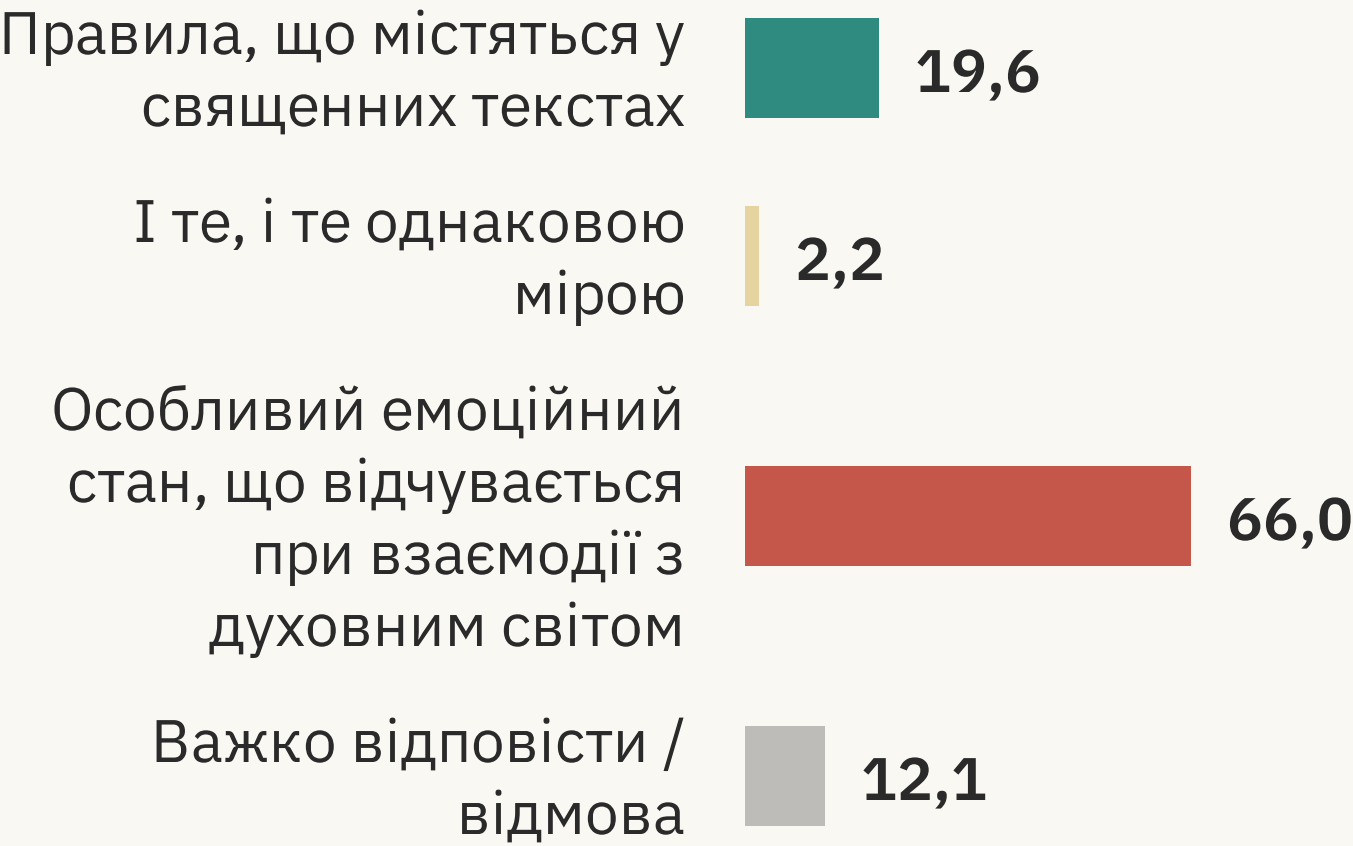
Який з напрямів покращення життя українців є найважливішим?

Сума — частка тих, хто поставив напрям на перше або друге місце. % від N = 1204.

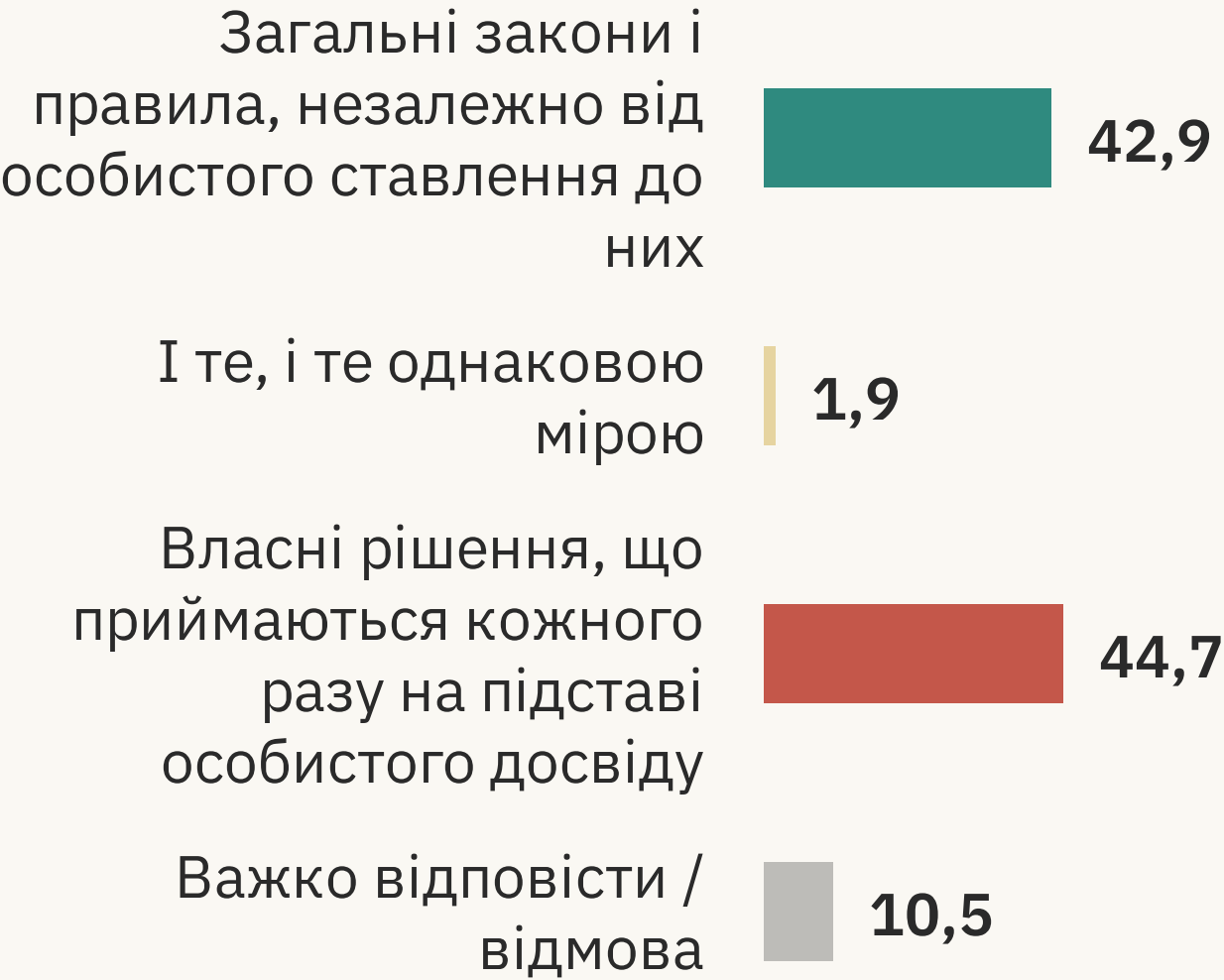
Правила чи особистий досвід

Якщо людина вірить в Бога, що для неї повинно бути важливішим?

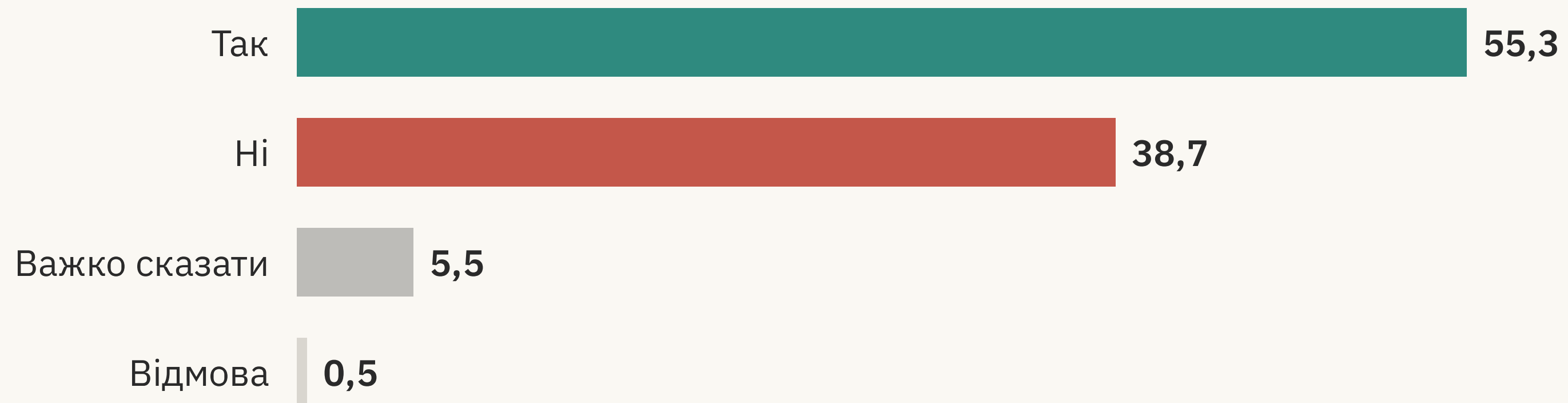

% від N = 1204.

А якщо людина не вірить в Бога?

Чи вірите Ви у вищі, потойбічні сили або силу?

% від N = 1204.

ЧАСТИНА 2

Орієнтація на себе чи на інших

Показник будується з двох виборів у питанні про життєві завдання. «На себе»: позитивні емоції, власне життя і здоров'я, добробут родини. «На інших»: допомога суспільству, моральні цінності, незалежність країни.

ОРІЄНТАЦІЯ

Чотири з п'яти поєднують турботу про себе з турботою про інших або обирають лише себе

32,4%

Орієнтація на себе

обидва вибори — на себе або родину

49,4%

Змішана орієнтація

один вибір на себе, один на інших

15,8%

Орієнтація на інших

обидва вибори — на суспільство й країну

Найчастіші пари завдань:

- життя і здоров'я + добробут родини — 21,0%
- добробут родини + незалежність країни — 13,2%
- життя і здоров'я + незалежність країни — 8,7%
- моральні цінності + незалежність країни — 6,8%

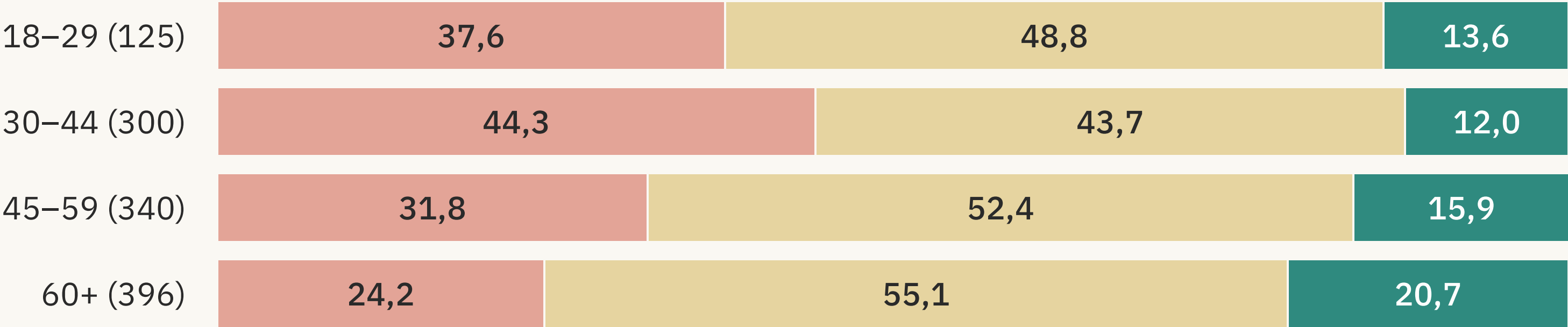
Важко відповісти — 2,3%, N = 1200.

ОРІЄНТАЦІЯ: ВІК

З віком орієнтація на себе слабшає, а на інших — посилюється

Розподіл у кожній віковій групі, %; у дужках — кількість респондентів

Вік

χ^2 : $p < 0,001$; V Крамера = 0,12

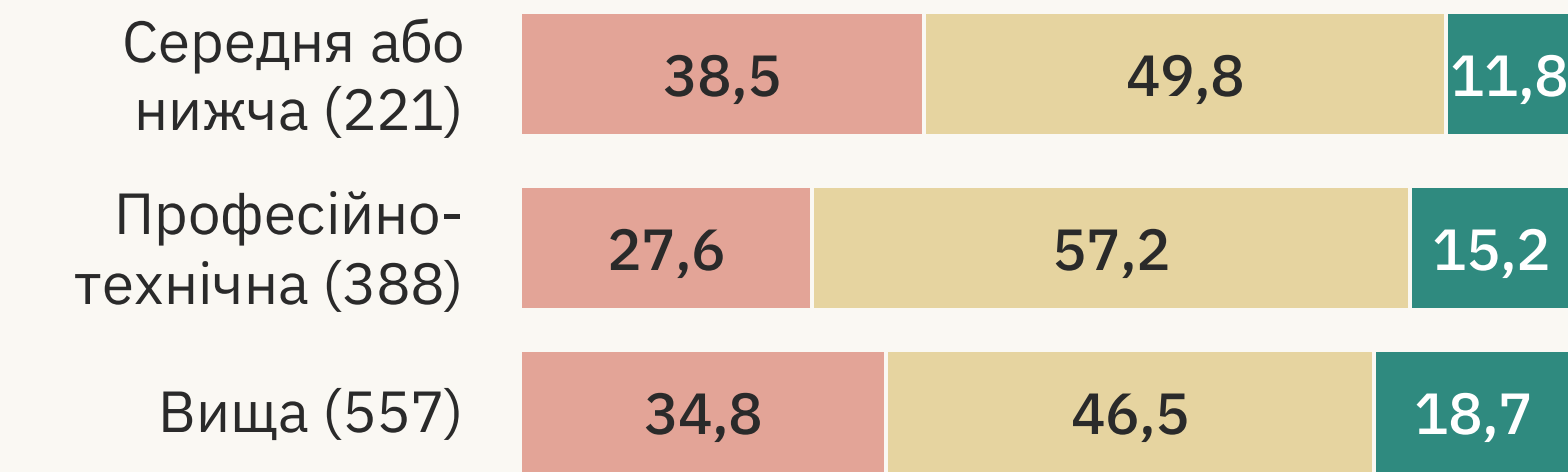
■ На себе ■ Змішана ■ На інших

Найбільше орієнтованих на себе серед 30–44-річних (44,3%), найбільше орієнтованих на інших — серед 60+ (20,7%). Без «важко відповісти».

Відмінності за освітою та регіоном — менші

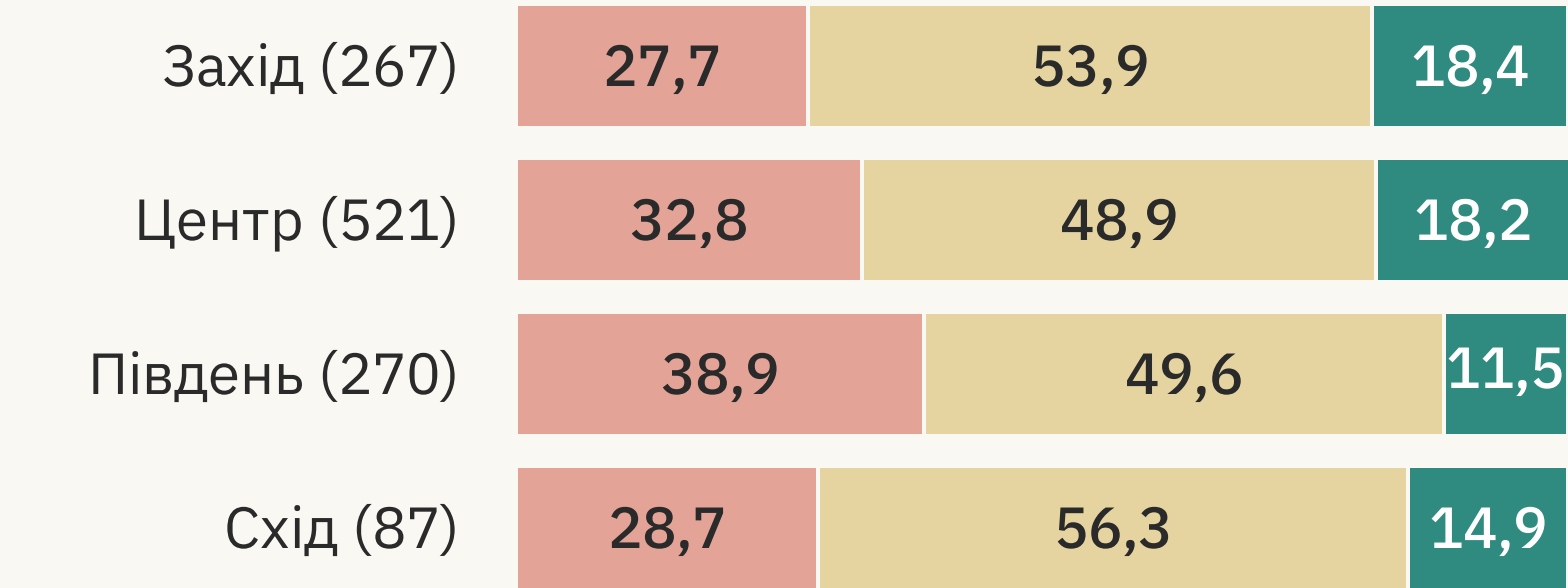
%; у дужках — кількість респондентів

Освіта

χ^2 : $p = 0,003$; V Крамера = 0,08

Макрорегіон

χ^2 : $p = 0,046$; V Крамера = 0,07

■ На себе ■ Змішана ■ На інших

Відмінність за регіоном на межі значущості ($p = 0,046$); на Сході лише 87 респондентів. За статтю, добробутом, типом поселення і переїздом значущих відмінностей немає.

ЧАСТИНА 3

Матеріалісти і постматеріалісти

Індекс Інглгарта будується з першого і другого вибору серед чотирьох напрямів.

«Порядок» і «ціни» — матеріалістичні цілі; «вплив людей на рішення уряду» і «свобода слова» — постматеріалістичні.

Постматеріалістів більше, ніж матеріалістів, але більшість — змішаний тип

14,9%

Матеріалісти

обидва вибори — порядок і ціни

63,0%

Змішаний тип

один матеріалістичний, один
постматеріалістичний

22,1%

Постматеріалісти

обидва вибори — вплив людей і
свобода слова

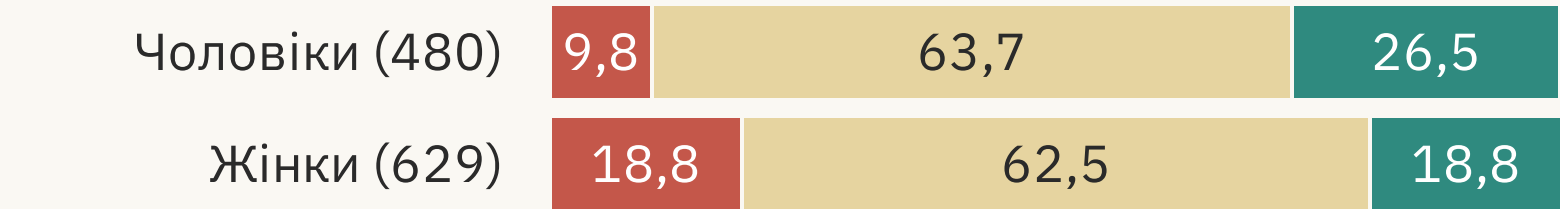
+7,2

Індекс PDI — частка постматеріалістів мінус частка матеріалістів (від –100 до +100). Додатне значення: постматеріалістів більше.

Матеріалістів більше серед жінок і малозабезпечених

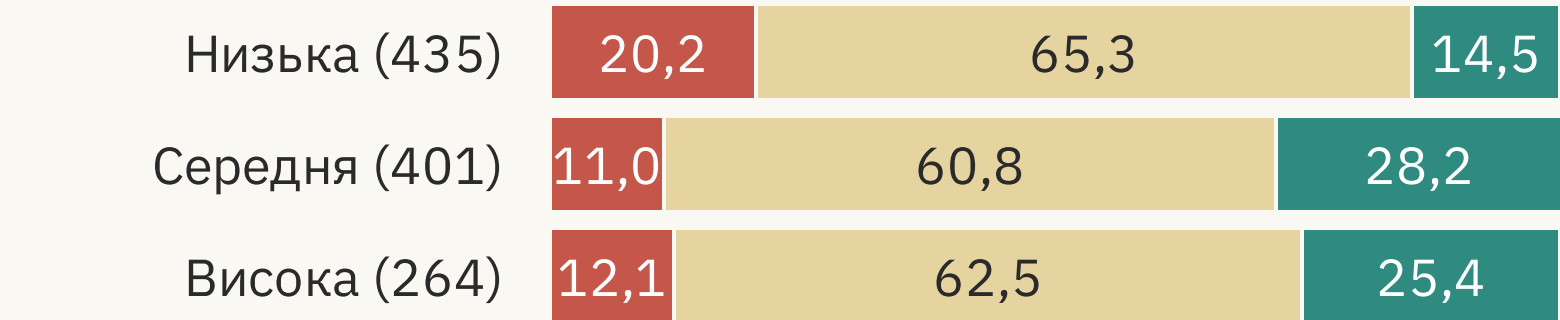
%; у дужках — кількість респондентів

Стать

χ^2 : $p < 0,001$; V Крамера = 0,14

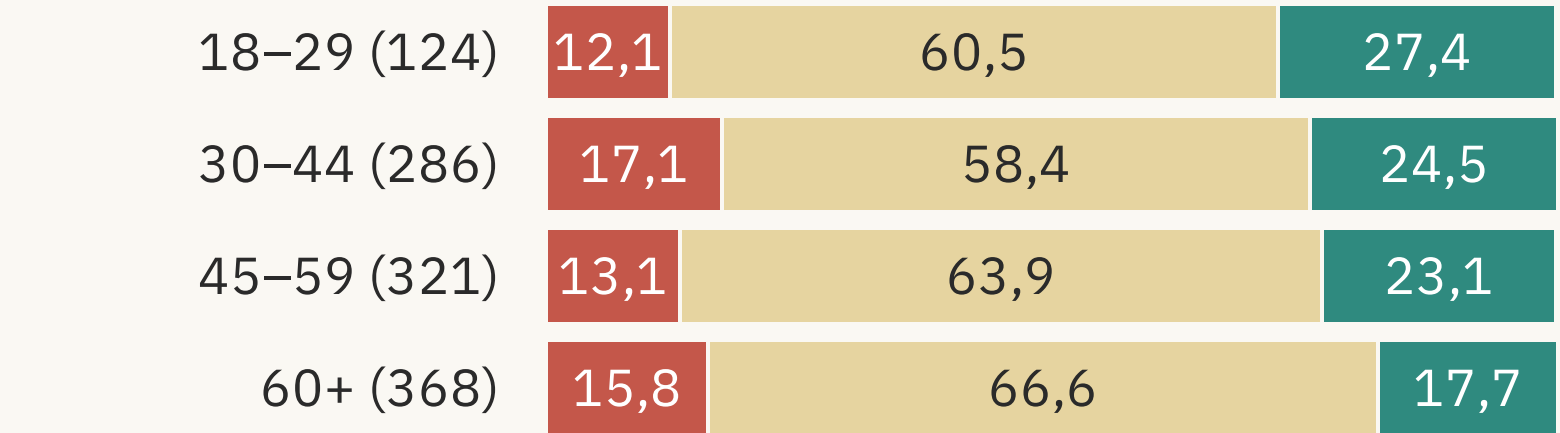
Фінансова забезпеченість

χ^2 : $p < 0,001$; V Крамера = 0,12

■ Матеріалісти ■ Змішаний тип ■ Постматеріалісти

Вік

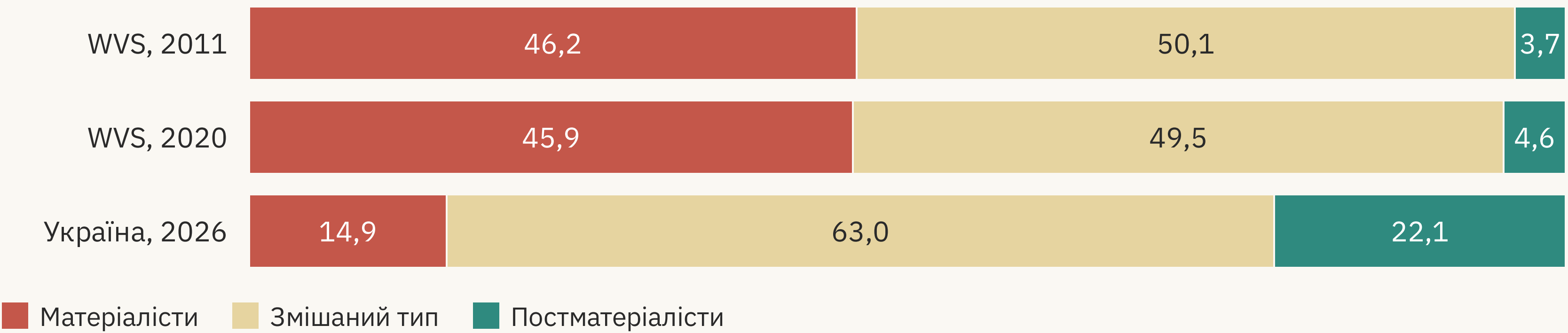

χ^2 : $p = 0,120$; V Крамера = 0,07

Узгоджується з гіпотезою дефіциту: хто відчуває брак ресурсів, частіше обирає порядок і ціни. За віком — тенденція: постматеріалістів 27,4% серед 18–29 і 17,7% серед 60+, але відмінність статистично незначуща.

ПОРІВНЯННЯ З WVS

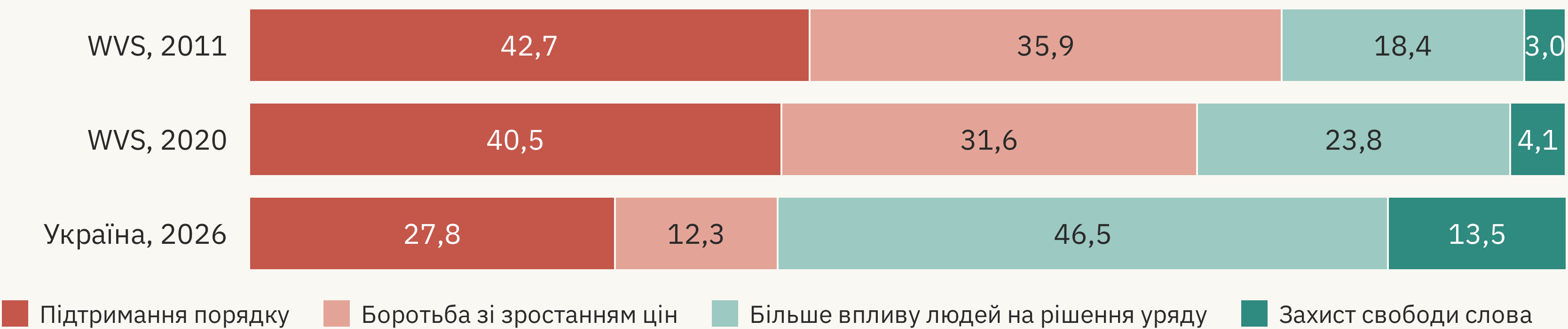
За даними WVS Україна була однією з найбільш матеріалістичних країн

WVS — особисті інтерв’ю (2020: N = 1289, липень–серпень). У WVS питання про цілі країни на 10 років, у цьому опитуванні — про напрями покращення життя; метод теж відрізняється, тож зіставлення орієнтовне.

ПОРІВНЯННЯ З WVS

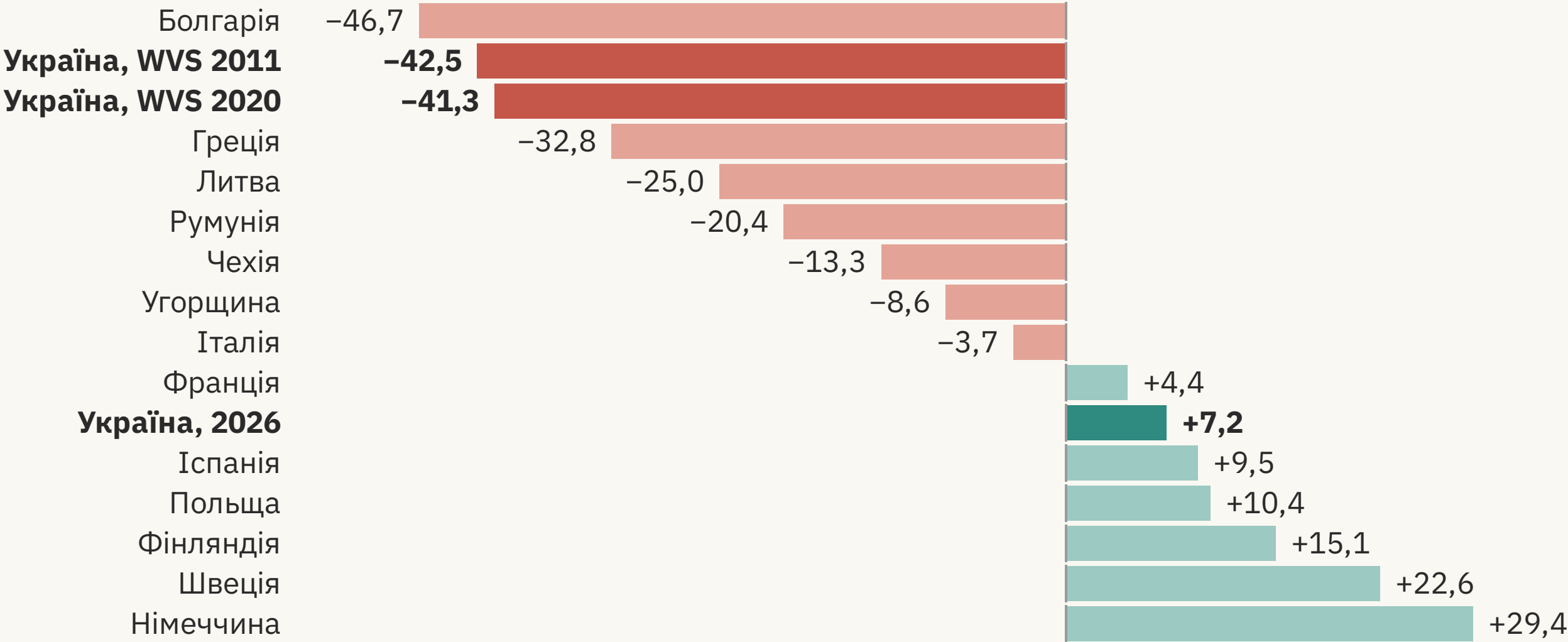
Зсув відбувся насамперед через «вплив людей на рішення уряду»

Перший вибір, без «важко відповісти». Головна зміна — «вплив людей на рішення уряду»: у воєнних умовах цей пункт може виражати запит на підзвітність влади, а не лише постматеріалістичну цінність участі.

ПОРІВНЯННЯ З КРАЇНАМИ ЄС

За індексом PDI Україна 2026 опинилася поруч із Францією та Іспанією

PDI = % постматеріалістів – % матеріалістів. ЄС і Україна 2020 — WVS/EVS, хвиля 7 (2017–2020); джерело: «Світове дослідження цінностей в Україні 2020» (UCER).

ЧАСТИНА 4

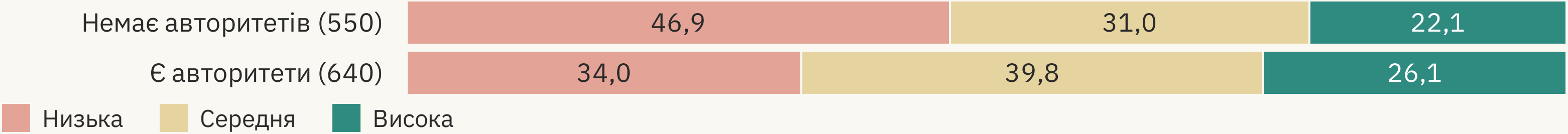
Є моральні авторитети чи немає: порівняння двох груп

45,7% опитаних вважають, що моральних авторитетів у країні немає взагалі (550 осіб), 53,2% — що вони є (640 осіб: вірять беззаперечно або можуть у чомусь не погоджуватися). Порівнюємо ці дві групи за показниками з попередніх розділів; 14 відповідей «важко відповісти» (1,2%) виключено.

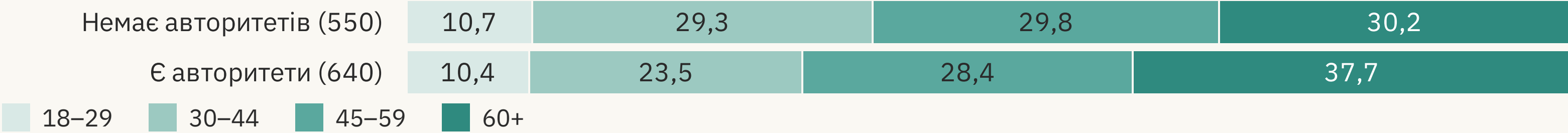
ДВІ ГРУПИ: СОЦІАЛЬНО-ДЕМОГРАФІЧНИЙ СКЛАД

Групи різняться добробутом, віком і освітою

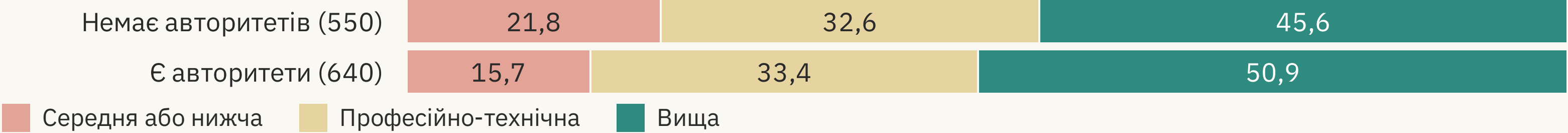
Фінансова забезпеченість χ^2 : $p < 0,001$; V Крамера = 0,13

Вік χ^2 : $p = 0,034$; V Крамера = 0,09

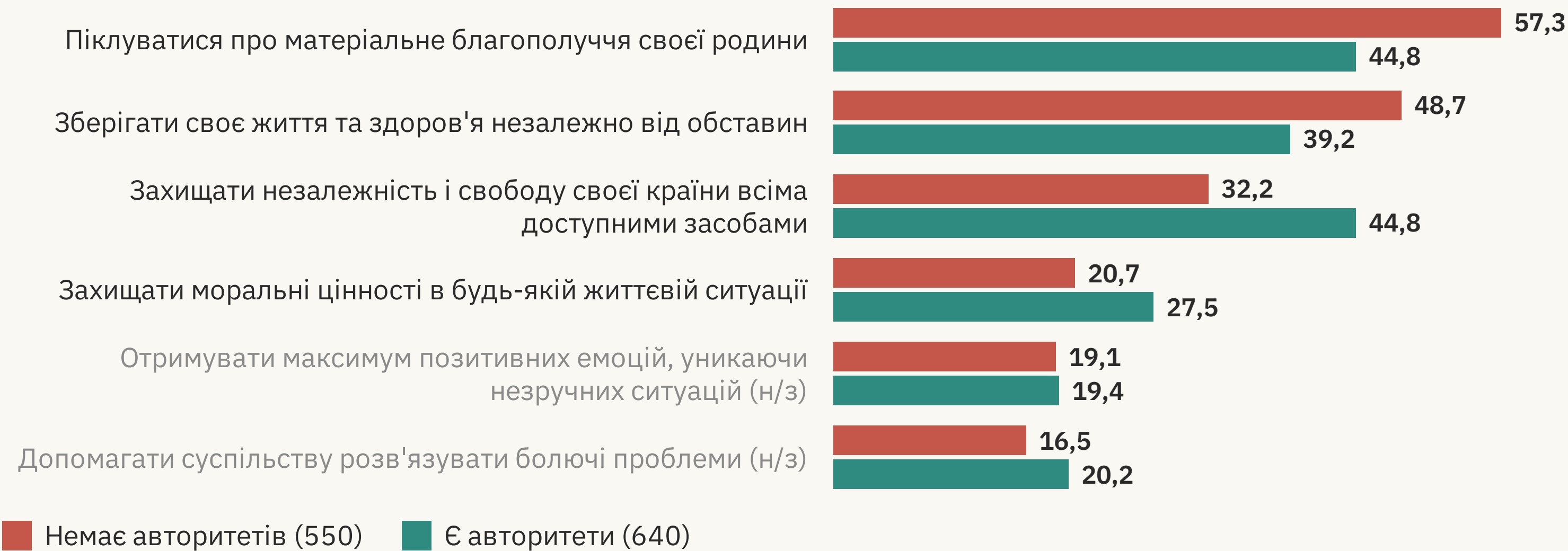
Освіта χ^2 : $p = 0,021$; V Крамера = 0,08

% у кожній групі; у дужках — кількість респондентів. За статтю — лише тенденція (не бачать авторитетів 49,1% чоловіків і 44,0% жінок, $p = 0,090$); за типом поселення, макрорегіоном і переїздом відмінностей немає.

ДВІ ГРУПИ: ЖИТТЄВІ ЗАВДАННЯ

Ті, хто має авторитети, частіше обирають країну й моральні цінності, ті, хто не має, — родину й себе

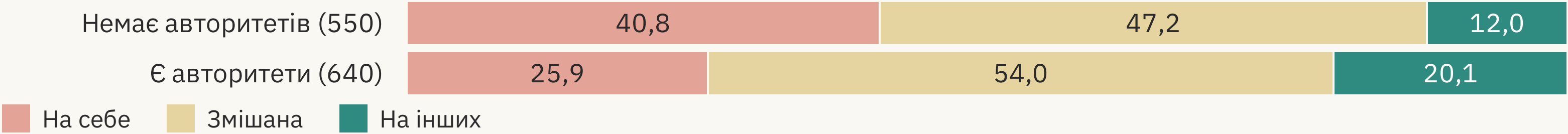

% тих, хто обрав завдання серед двох найважливіших. (н/з) — різниця статистично незначуща ($p \geq 0,05$).

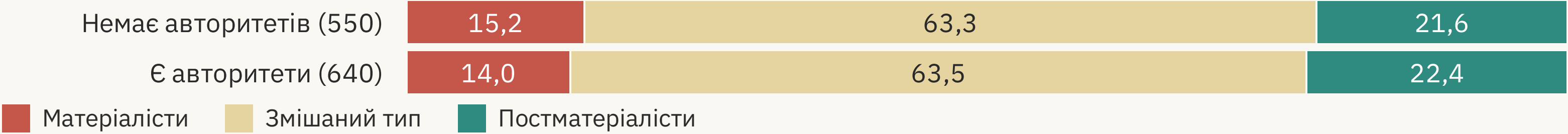
ДВІ ГРУПИ: ІНДЕКСИ

Групи різняться орієнтацією на себе / на інших, але не за індексом Інглгарта

Орієнтація на себе / на інших χ^2 : $p < 0,001$; V Крамера = 0,17

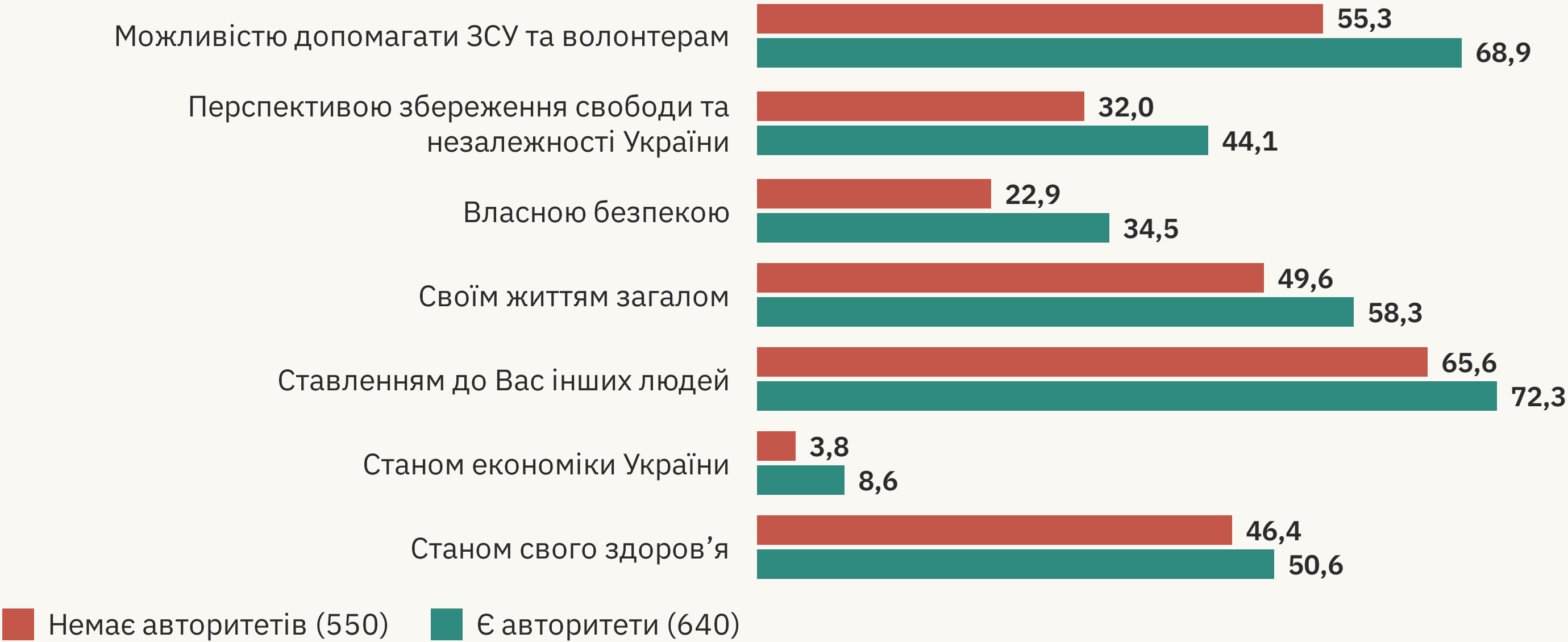
Індекс Інглгарта χ^2 : $p = 0,848$; V Крамера = 0,02

Орієнтація — без «важко відповісти» і анкет з одним вибором; індекс Інглгарта — без тих, хто не визначився. % у кожній групі.

ДВІ ГРУПИ: ЗАДОВОЛЕНІСТЬ

Ті, хто має авторитети, задоволеніші за всіма пунктами

% «скоріше» або «повністю задоволені». Відмінності значущі за всіма пунктами (χ^2 , $p < 0,05$); найбільші — економіка ($V = 0,22$), свобода й незалежність (0,20), безпека (0,19).

ДВІ ГРУПИ: ПРІОРИТЕТИ

Ті, хто має авторитети, частіше обирають порядок, ті, хто не має, — боротьбу з цінами

% тих, хто поставив напрям на перше або друге місце. (н/з) — різниця незначуща. Згода, що «головне — порядок, а не демократичні процедури»: 31,6% проти 31,9% — без значущої різниці (p = 0,160).

ДВІ ГРУПИ: СПІЛЬНЕ

Де групи майже або зовсім не відрізняються

Тенденції (p < 0,10)

Частка тих, хто не бачить моральних авторитетів, %

Стать · p = 0,090

Роль релігії для моралі · p = 0,074

Не відрізняються (p ≥ 0,10)

Макрорегіон	p = 0,117
Тип населеного пункту	p = 0,431
Переїзд через війну	p = 0,933
Розуміння моральності	p = 0,236
Віра у вищі сили	p = 0,301
Порядок важливіший за демократію	p = 0,160
Індекс Інглгарта	p = 0,848
Обізнаність про «Ініціативу 1 грудня»	p = 0,308

Розуміння моральності, віра у вищі сили та ставлення до демократії однакові в обох групах, а роль релігії відрізняється лише на рівні тенденції. Тож відсутність авторитетів пов’язана радше з добробутом, задоволеністю і пріоритетами, ніж з іншими уявленнями про мораль.

ПІДСУМКИ

Ключові висновки

- 1** Найважливіші життєві завдання — добробут родини (50,7%) і власне життя та здоров'я (43,6%); захист незалежності країни обирають 38,7%.
- 2** Найвища задоволеність — ставленням інших людей (69,3%) і можливістю допомагати ЗСУ (62,4%); станом економіки незадоволені 66,4%, задоволені лише 6,3%.
- 3** Майже половина (49,4%) поєднує орієнтацію на себе й на інших; чиста орієнтація на інших (15,8%) найпоширеніша серед людей 60+.
- 4** Постматеріалістів (22,1%) більше, ніж матеріалістів (14,9%), — на відміну від WVS 2011 і 2020.
- 5** Порядок важливіший за демократію вважають 31,8%, не погоджуються 64,3%.
- 6** Про наявність моральних авторитетів кажуть 53,2% опитаних; серед тих, хто їх назвав, найчастіше згадують представників чинної влади (33,6%) і військових (28,4%).
- 7** Ті, хто не бачить моральних авторитетів (45,7%), частіше є малозабезпеченими, менш задоволеними й орієнтованими на себе, але розуміють мораль і ставляться до демократії так само, як решта.